

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: **UNIONE PUBBLICITA' ITALIANA S. A. - MILANO.**

Berlin, 27. marca. S. Glasilo nemških oboroženih sil »Börsenzeitung« razpravlja o sestanku Hitlerja in kralja Borisa ter mu pripisuje posebej pomen in naglasa, da sta tudi ob tej priložnosti prišli vedmovo do izraza pristržno prijateljstvo in bratstvo, ki veže oba naroda v sedanjih vojnih List opozarja, kako se je zadnja vojna tako za Nemčijo kakor tudi za Bolgarijo končala z dramatičnimi poselilcimi, ki so povzročili bolgarskemu narodu v času vojni veliko trpljenje. Kakor pa se je dvignil nemški narod, tako si je Bolgarija postopno spet pridobila svojo svobodo in gospodarsko varnost. List opozarja na pripevek Bolgarije, ki ga je doslej dala za ostvaritev novega reda v Evropi, kakor se zanj zavzemata očni veselesi v borbi proti evropskim sovražnikom, ki bi hoteli tudi Bolgarijo poginiti v vojno razdejanje, kakor so druge balkanske države. Kralj Boris, zaključuje list, je znal z željno roko in premissižno politiko povesti svojo ležalo skozi težke čase. Sprito tega bodo vse odločitve, ki jih bo sprejel v sedanjih vojni, ki naj bi ločila evropske narode, sprejete z zaupanjem in popolnim odobravanjem vsega bolgarskega naroda.

»Völkischer Beobachter« ugotavlja, da je Bolgarija postala velika in močna država, kakor še nikoli v svoji zgodovini, da pa se tudi zaveda svoje odgovornosti kot sotrudnica pri grajenju novega reda v Evropi. Med nemškimi in bolgarskimi na-

Monakovo, 27. marca. a. Obisk kralja Borisa pri Hitlerju je vzbudil veliko pozornost v nemški javnosti in tukajšnjem tisk objavlja hrkату s službenim komunikacijem o sestanku tudi komentare, ki so navdahnjeni s pristranim prijateljstvom do Bolgarije. »Münchener Neuste Nachrichten« pravi, da je bolgarski narod med najbolj preizkušenimi prijatelji Nemčije. Ni si mogoče misliti drugače bolgarske politike, kakor je sedanja. Ta politika je obrodila Bolgariji razveljavljenje neučljive pogodbe. Se ponovno se je kralj Borisa sestal s Hitlerjem in naravno je, da se baš v času vojne takti stikaj od časa do časa ponavljajo. Oba naroda čaka sijajna bodočnost.

Letos opeka in les namestu betona

Letos bo uporaba železobetona omejena, kar pa ne bo oviralo manjših stavbnih del

V zadnjih desetletjih se je začel tudi pri nas uveljavljati novi stavebnik, česar smo tako imenovali novi način zidanja, ki je kazal svoje značilnosti tudi v arhitekturi: železobetonske konstrukcije so postale skoraj najpomembnejši deli v stavebniku. Železobetonske konstrukcije so postale drugi gradivo v vseh stavbnih konstrukcijah. Tako se je jeklo začelo umakati železobetonu celo pri konstrukcijah mostov, kjer mu je še najdalje kljubovalo. Izkazalo se je, da je bil železobetonski v mnogih primerih cenejši in da je bilo tudi delo prej končano kakor bi bilo, če bi uporabili jeklene, odnosno železne konstrukcije. Vendar bodo jeklene konstrukcije najbrž ohranile svojo veljavo vsaj delno za mostove in morda tudi pri ostrejših z velikimi razpetinami.

V marsikaterih drugih stavbnih konstrukcijah se nam zdaj železobetonske konstrukcije brez težav. To velja predvsem za stropne konstrukcije, okenske in druge nosilce (preklade) z velikimi razpetinami in vsaj pri velikih stavbah tudi za obodno nosilno zidovje (ogrode). Vsekakor si pa brez železobetona danes ne moremo več misliti večjih jezov in podobnih vodnih stavb.

Ko se je prejšnja leta pri nas pri tako zvanih modernih, večjih poslopih začel uveljavljati železobetonski, za ogroja, tako da je postal tako znan sklenjeni ali ogrodni sistem že popularen, smo pa vendar gledali nekoliko preveč pristransko na moderno stavbo gradivo in nove konstrukcije — videli smo samo njihove dobre strani, a slabe smo omalovali. Račun je pokazal, da kaže zidati v sklenetem sistemu le visoka poslopja. Prednost ogrodne sistema, uporabe železobetona tudi za nosilne zidove, je zlasti v tem, da je zidovje v spodnjih etažah sorazmerno tanko, tako da ne zavzema mnogo prostora, omogočeno so pa tudi večje okenske in vratne odprtine. Če bi uporabili za tako velika poslopja, opeko namestu železobetona, bi veliki oboki — stropni, okenski in vratni — zavzeli mnogo kubature. Poraba gradiva bi bila sorazmerno večja, delo bi počasneje napredovalo in vse poslopje bi dobilo drugo lice. Pri manjših poslopih pa železobetonske ogrodne konstrukcije niso bile več tako priporočljive, kajti železobetonski ni bil nič cenejši od opečnega zidu, kjer niso potrebni debeli opečni nosilni zidovi. Pri manjših poslopih delo tudi ne

napreduje mnogo hitreje, če zidajo v ogrodni sistem. Pri manjših pritličnih hišah in majhnih potrebah, da so stropovi železobetonski. Leseni stropovi imajo še celo nekatere prednosti.

Da ogrodni sistem ni posebno priporočljiv pri manjših in tudi nekaterih srednje velikih poslopih ter da imajo opečni zidovi nekatere prednosti, je postalo zadnja leta očitno tudi pri nas. Hiše, zidane v ogrodni sistem, so pokazale nekatere napake. Predvsem je treba upoštevati, da je železobetonska stena silasi toplotni in zvočni izolator kakor opeka. Železobetonske konstrukcije je treba izolirati v stanovanjskih prostorih, stene in stropove, kajti sicer se »znoje«. Železobetonske konstrukcije imajo na njem še kondenzirano vlago. Če pa nocoj železobetonsko dobro izolirati, to stavbne stroške precej poraža. Železobetonske konstrukcije zelo dolgo prenašajo zvok in v velikih stanovanjskih hišah, kjer železobetonske konstrukcije niso primerno izolirane, se stanovanjski pritčujoče, da se silasi ropot iz pritličja celo v najvišjih nadstropjih. Kakor receno, ogrodni sistem ni tuji cenejši pri nižjih poslopih, tako da ga opečne konstrukcije lahko bolje nadomestimo. Upoštevati je treba tudi, da so adaptacije poslopij z železobetonskimi konstrukcijami mnogo težje kakor v poslopih, ki imajo opečne zidove in lesene stropove. Opečni zidovi so dober toplotni in zvočni izolator sam na sebi, tako da jih ni treba še posebej izolirati. Zato so se zadnja leta opečne konstrukcije začele zopet uveljavljati tudi pri nekaterih novejših srednje velikih stavbah.

Zaradi tega smemo soditi, da omejitev uporabe železobetona ne bo vplivala posebno na letošnje stavbo delavnosti. Kjer so se začeli uporabljati železobetonski pred novo odlobo in še dela niso bila pred zimo končana, bodo pa tudi v novi stavbi sezoni lahko uporabljali železobetonske. Takšnih stavb je pa v Ljubljani nekaj, naj omenimo le zapornico pri cukrarni in poslopje rudarskega inštituta v Aškerčevi ulici. Pri manjših stanovanjskih hišah bodo uporabljali predvsem opeko in les namestu železobetona; to pa ne pomeni nobene bistvene spremembe. Skratka, stavba delavnosti zaradi novih predpisov letos ne bo trpela. Upoštevati je pa treba, da na razvoj stavbnih delavnosti vpliva mnogo čimteljev, ne pa samo predpisi o uporabi gradiva.

Ivana Albrehta prvi bralni večer v Ljubljani

Drevi bo v dvorani Pokrajinske delavske zveze zanimiv umetniški večer

Ljubljana, 27. marca

V ponedeljek ob 11. uri bo v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti zanimiva umetniška prireditev. Priznani književnik Ivan Albrecht, ki ga širša javnost že dobro pozna, bo imel svoj prvi bralni večer v našem mestu. Na Albrechtovem večeru bodo sodelovali tudi univerzitetni profesor dr. Veber, ga. Šaričeva, ki je naša vokalno-jezikovno najboljša umetnica, in g. Bratina

Konfeti

Krivo rdeče se je dvignilo sonce iz valov Cote d'Azur. Kraljevske palme na svetlem, prostranem kolodvorskem trgu v Nizzi so metale dolge, pahljačam podobne sence. Na eni izmed klopi je sedel potrt mož in zrl otožno predse.

Mimo je prišel eleganten izprehajalec in se presenečeno ustavil. — Kaj vidim! Ti tu, Vittorio? Kakšen pa si?

Mož na klopi je komaj vilno pokimal z glavom.

— Mislim sem, da si najprej človek na svetu. Saj te je vendar Lauretta uslišala. Ali ti smem čestitati k zaroki?

Vittorio Neri je srdito brcnil svoj potni kovček kraj sebe. — Ne! Tega ne smem! — Je vzkliznil. — Ničesar ne smem! Vse je končano! Nobene zaroke, nobene poroke, nobene Laurette! Ničesar! Vse je končano!

Prijatelj ga je pogledal izpod čela, potem je pa potegnil iz žepa cigaretno dozo. — Ali bi mi ne odkril svojega srca?

— Ah, bože moj! — je vzdihnil Vittorio. — Saj veš, kako zelo sem ljubil Lauretto, odkar sem jo lani poleti spoznal. Po cele tedne sem capljaj kakor nor po obali v Ostiji za njo in ko se je odpeljala potem domov k svojim staršem v Nizzo, sem ji pisal dan za dnem najnežnejša pisma. Pisal ji nisem samo v besedah, temveč tudi v barvah pisemskega papirja sem skušal izražati svoja čustva. Na rdečem in roza pisemskem papirju sem ji pisal o svoji plametni ljubezni. Z molirnim papirjem sem ji namigaval na svojo večno zvestobo, tu pa tam sem ji pa pisal tudi na belem papirju, da bi spoznala čistost moje ljubezni.

In, če sem imel kdaj razlog za ljubo-sumnost, sem ji — pisal na rumenem papirju. Zidala dva tečna, ko je bilo že sklenjeno, da se bova ob koncu tega me-

seca zaročila, sem ji pisal še na zelenem papirju, kajti zelena je barva upanja.

Določila sva bila tudi dan zaroke. Začel naj bi se z velikim karnevalom v Nizzi, ki sem obljubil priti točno nanj. Močno utripajočega srca sem se odpeljal sem. Lauretta je stala s svojima roditeljema na kolodvoru. Svidenje je bilo zelo priščno. Še danes mi utripa srce na vso moč, če pomislim na to.

Zvečer, pred začetkom velike maskerade, je bil že pripravljen zame kostum. Na maskerao sva šla kot Bastian in Bastianka. V svojem belem kostumu je bila Lauretta lepa kakor še nikoli. V levici je držala veliko, z biseri posuto pompaduro. Tako sva stopila v svečano razsvetljeno dvorano. Pisala sva, držal sem jo v naročju in splavala sva v deveta nebo.

Razjanje je postajalo vedno bolj razposajeno, prve zračne kade so jele švigati na vse strani. Tu pa tam so se vzele bitke s konfeti in tedaj je posegla tudi Lauretta v svojo pompaduro, napolnjeno do vrha s konfeti. Smeje je vrgla pisane papirčke na pisalce. Tudi jaz sem jih vzel polno prigršče... toda v naslednjem trenutku sem se zdrnil. Le z največjo težavo sem se obvladal. V meni sta se bori bridko razočaranje in divja jeza. Ne da bi črnil le še eno besedico, sem obrnil Lauretto hrbet in od tistega trenutka je nisem več videl.

— Toda kaj se je bilo zgodilo, Vittorio? Nadajuj, povoj hitro!

— Konfeti...

— No?

— To niso bili kupljeni konfeti, temveč narejeni doma.

— In zaradi tega si zapustil dekleta? — je vprašal prijatelj začuden. Dekleta, ki si jo tako vroče ljubil? Samo zato, ker je sama naredila konfeti?

Vittorio Neri je globoko vzdihnil. — Ne, ne zaradi tega. Pač pa zato, ker jih je bila nastriгла iz svojih rdečih, modrih, rumenih, roza, belih in zelenih ljubavnih pism.

Na svojem prvem bralnem večeru v Ljubljani nam bo skušal Ivan Albrecht podati bežen pregled svojega nad 30 let trajajočega dela, in ker bo njegov nastop nedvomno dogodek, sem sklenil poskusi ga, da bi mi kaj povedal o svojem umetniškem udeleževanju, svojih ciljih in namenih in predvsem o današnjem nastopu.

— Za bralni večer sem zbral množico svojih del. S tem izborom bi rad vsaj malo ilustriral svoje udeleževanje. Lahkega preprostega ljudskega sloga se nisem mogel in se tudi nisem hotel otežiti. Izhajam iz generacije, ki je živel v prelomni dobi. Vsa takratna akademska mladina, ki zdaj javno na tem polju deluje, je v tistih dobah živel na Dunaju in v Pragi, medtem ko sem jaz študiral v Gradcu. Tako sem ostal nekako sam in ker je posega sredi študija vojna vmes (leta 1914) smo se celo tisti, ki smo prej bili v prijateljskih stikih drug drugemu nekoliko oddaljili. V tem vidim vzrok da hojdim skozi življenje kot človek in pisatelj.

Predpisi o proizvodnji in razdeljevanju tehničnega lesa

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291, glede na prejšnje navedbe s predpisi o trgovanju z lesom in smatrajoč za potrebno, da se enotno organizirata proizvodnja in porazdeljevanje tehničnega lesa, odreja:

Člen 1. Kdor koli ima tehnični lesa več kot 10 m³, ga mora prijaviti preko občine Pokrajinski zvezi delodajalcev. Sindikalno ne včlanjene ustanove morajo vložiti prijavo na Zbornico za trgovino in industrijo v Ljubljani.

Za tehnični les se šteje les, ki je prikladen za kakršno koli rabo, izvzemši drva in bukov les za celulozo in za ogelje.

Člen 2. Prijave se morajo sestavljati na posebnih obrazcih, ki jih izda odbor iz člena 9. te navedbe in jih razdeli Pokrajinska zveza delodajalcev, predložiti pa se morajo do 5. aprila 1942-XX.

Prijave morajo navajati količino z dne 31. marca 1942-XX.

Člen 3. Pri določanju najmanjše količine, ki je zavezana prijavi, se upošteva ves les, ki ga kdo ima, najsi na raznih krajih.

Člen 4. Ves prijavi zavezani tehnični les po členu 1. se postavlja z dnem, ko stopi ta navedba v veljavo, pod zaporo na razpolago Visokega komisariata in se ne sme odsvojiti ne ukoriščati, tudi ne za lastno rabo, brez predhodne odobritve Zbornice za trgovino in industrijo v Ljubljani. Dovoljena je pa brez posebne odobritve odsvojitev med gozdničnimi lastniki, industrialci in trgovci, bivačimi v Ljubljanski pokrajini, ki so redno protokolirane tvrdke za proizvodnjo lesa ali za trgovino z njim in zavezane voditi ojemne in oddajne knjige po sledenem členu 5.

Glede ukoriščanja lesa po industrijskih tvrdkah, kolikor ga že imajo, velja zaporo samo za tiste količine, ki presegajo potrebo za mesec april 1942-XX.

Člen 5. Z dnem, ko stopi ta navedba v veljavo, so dolžni osnovati prejemno in oddajno knjigo, kakršno določi odbor iz člena 9. in jo vidira in razdeli Pokrajinska zveza delodajalcev:

a) vsi, ki izvršujejo lesno trgovino ali industrijo;

b) prevzemniki gozdne sečnje za proizvodnjo tehničnega lesa;

c) lastniki gozdov z več kot 10 ha površine, ki sami ukoriščajo svoje zemljišče.

Člen 6. Prejemna in oddajna knjiga mora izkazovati po dnevnih prejetih in oddanih količinah, vrsto in izdelavo tehničnega lesa z imenom prodajalca ali kupca. Iz prejemne in oddajne knjige morajo nadalje biti razvidni zaloga lesa, promet in shranitve posameznih količin.

Člen 7. Nekvarno prijavi obveznosti glede zalog na dan 31. marca 1942-XX morajo tvrditi, ki so na podstavi člena 5 te navedbe zavezane voditi prejemno in oddajno knjigo. Pokrajinski zvezi delodajalcev na posebnem obrazcu, ki ga izda odbor iz člena 9. te navedbe, prilagati mesečno tudi prejemni in oddajni promet in zalogo na zadnji dan meseca, ločeno po vrsti, izdelavi in kakovosti.

Prijave se morajo vložiti do 5. dne meseca, sledenčega mesecu, na katerega se nanaša prijava, in jih je treba sestaviti ločeno za vsak kraj, podjetje ali shranitve, kjer so zaloge.

Člen 8. V 10 dneh od objave te navedbe morajo lastniki gozdov z več kot 10 ha površine, lesni trgovci in industrialci kakor

sam in, žal, nimam ne za organizacijo ne za skupnost smisla. Mislim da je prav to trpljenje, ki me je zadelo sredi mojega razvoja naredilo iz mene panteističnega mistika. Brez kak-nega svetloboja se mi smili vse, kar trpi, hkrati pa smatram trpljenje za oččenje. Nastopim sem prišel v »Vrtcu« in »Angelike«, kakor vsi ostali. Cankar me je vpeljal v »Ljubljanski zvone«. Bila sva priatelj in imam najboljšo spominje nanj. Naj povem pripetljajček, ki sem ga imel z njim. Nekdo ko sem se vrnil s fronte ponoči v Ljubljano nisem imel kje prenočiti in sem šel v kavarno Union. Tam je sedel Cankar v družbi slovenskih intelektualnih častnikov. Ko me je zagledal, me je kar čez mizo potegnil k sebi in veso zavpil: »slavan kaj si se živ?« Poleg slovenske moderne so miselnice nam vplivali najbolj Tolstoj, socialno umetniško pa Dostojevski.

Bralni večer pisatelja Ivana Albrehta bo v dvorani Pokrajinske delavske zveze danes ob 18. in zasluži vso pozornost. —mir.

tudi zakupniki sečenj prijaviti Zbornici za trgovino in industrijo vse na tehnični les se nanašajoče kupoprodajne in dobavne pogodbe in pogodbe glede zakupa sečnje, ki naj se izvršijo ali se že izvršujejo.

O poznejše sklenjenih pogodbah se morajo vložiti prijave v osmih dneh po sklenitvi pogodb.

Prijavam iz prednjih odstavkov morajo biti priložene pogodbe v izvirniku in morajo prijave poleg tega navajati sledeče podatke:

1. ime in naslov prodajalca in kupca;
2. nadrobni popis prodanega blaga, po trgovinskih oznakah;
3. kraj, kjer je blago;
4. stanje obdelave blaga;
5. dobavni rok;
6. plačilne pogoje;
7. nakladalno in predajno postajo;
8. morebitne posebne določbe glede prodajne pogodbe oziroma dobave.

Po priloženih listinah preskusi Zbornica za trgovino in industrijo navedbe v prijavih in jih vpiše, vidira njih priloge in vrne te prijavitelju.

Morebitne spremembe prijavljenih pogodb in njih izvršitev z dobavami se morajo naznaniti Zbornici za trgovino in industrijo.

Člen 9. Pri Zbornici za trgovino in industrijo v Ljubljani se ustanavlja odbor, ki mu predseduje ravatelj te zbornice in ki sestoji iz po enega odposlanca vsakega izmed naslednjih uradov in ustanov:

VIII. oddelek Visokega komisariata, gozdni odsek Visokega komisariata, Gozdna milica, Pokrajinsko združenje trgovcev, Pokrajinsko združenje industrialcev, Pokrajinsko združenje kmetovalcev.

Odbor ima nalogo predlagati Visokemu komisariatu odredbe, nanašajoče se na enotno ureditev proizvodnje in prodaje tehničnega lesa in na morebitno določitev kontingentov proizvodnje, dodeljevanje posameznih kakovosti tehničnega lesa kakor tudi na oddajne cene.

Člen 10. Prijavi so zavezani tudi tisti, ki so splošni obveznosti iz navedbe z dne 4. februarja 1942-XX št. 19.

Člen 11. Če ni dejanje huje kaznivno, se kaznuje v denarju od 1000 do 5000 lir, v hujših primerih pa tudi z zaporo do dveh mesecev, kdor:

a) ne predloži, dasi je zavezan v to, prijave iz členov 1., 7. in 8. ali da nepopolne ali netočne podatke;

b) odsvoji ali ukorišči tehnični les, ki je po prednjih določbah pod zaporo;

c) ne vodi, da si je v to zavezan, prejemne in oddajne knjige iz člena 5. ali jo vodi drugače nego je predpisano.

Poleg teh kazni se vselej odredi zaplenba blaga in se poleg tega lahko odredi začasni in trajni življenjski obrtne pravice. Prekrški se ugotavljajo in sodijo upravno po postopku iz navedbe z dne 26. januarja 1942-XX št. 8.

Za izvrševanje kazenskega zakona veljajo v členu 5. predpisane knjige kot javne listine. Opustitev vpisa ali netočni vpis vanje se kaznujeta s kaznimi, določenimi za ponaredbo javne listine.

Člen 12. Ta navedba stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana dne 25. marca 1942-XX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino: Emilio Grazioli

Zatemnitev od 20.30 do 6.30

Ljubljana, 27. marca
Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino odreja glede na svoji navedbi z dne 6. junija 1941-XIX št. 42 z dne 2. marca 1942-XX št. 36, da se morajo do nove odredbe upoštevati predpisi o zatemnitvi od 20.30 do 6.30. Drugi predpisi, ki jih obsega navedba z dne 6. junija 1941-XIX št. 42 ostanejo nespremenjeni. Ta navedba stopi v veljavo 28. marca 1942-XX.

Iz Spodnje štajerske

— Predavanje nadporočnika Trenka v Mariboru. Poročali smo že, da prireja nadporočnik Trenk na Spod. štajerskem s sklopitimi slikami spremljana predavanja o svojih vojnih doživljajih. Na njih dobi prebivalstvo vpogled v junaštvo nemške vojske na vseh bojiščih. V sredo je predaval Trenk v Mariboru o svojih doživljajih, ko se je mudil kot vojni slikar z generalom Dietlom na Norveškem, Finskem in v Rusiji.

— Nova grobova. V Mariboru sta umrli odvetnikova vdova Roza Ulrich, stara 81 let in zasnobnica Neža Stuehec, stara 74 let.

— Otroški vrtec v Zalcu. Vodstvo otroškega vrta v Zalcu je povabilo 20. marca matere v ta vrtec sprejetih otrok na materinski večer. Matere so se prepirale, da so njihovi otroci zelo dobro postreženi.

— Prometna nesreča. Pred svojo hišo v Mariboru je 53-letni parketar Rudolf Novak tako nesrečno padel z bicikla, da si je zlomil desno nogo.

— Dva otroška vrta v vsaki občini. V celjskem okrožju je zdaj 21 otroških vrtcev, v katerih se vzreja 700 otrok. V kratkem bo otvorenih še 6 otroških vrtcev za 270 otrok. Spomladi bo otvorenih 7 novih

otroških vrtcev za 410 otrok. V načrtu je pa še 19 otroških vrtcev za 1000 otrok. Tako bo imelo celjsko okrožje 44 otroških vrtcev približno za 2.400 otrok. Končni cilj je pa dva otroška vrta v vsaki občini.

— Preskrba Maribora z mlekom. Zadržna mlekarja v Mariboru je sklicala voditelj vseh zbiralnic mleka na posvetovanje v hotel Meran. Prišli so malone vsi. Tako zborovanja se bodo od časa do časa ponovila. Na prvem so se obravnavala vsa vprašanja, zadevajoča preskrbo mariborskega prebivalstva z mlekom. Mariboru je zadostna količina mleka zagotovljena in poskrbljeno je tudi, da bo mleko odgovarjalo vsem higijenskim predpisom.

Radio Ljubljana

SOBOTA, 28. MARCA 1942-XX

7.30: Poročila v slovensčini. 7.45: Pisana glasba — v odmoru napoved časa. 8.15: Poročila v italijanskini. 12.15: Poje tenorist: Anton Sladoljev, na kitari ga spremlja: Stanko Prok. 12.40: Trio Emona. 13: Napoved časa — poročila v italijanskini. 13.15: Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovensčini. 13.20: Orkester Cetre vodi dirigent Barzizza. 14: Poročila v italijanskini. 14.15: Radijski orkester, vodi dirigent D. M. Šijanec — orkestralna glasba. 14.45: Poročila v slovensčini. 17.10: Prenos iz Kr. Opere: prvo in drugo dejanje: Otmari Gerster: Evnuh Arden — v odmoru predavanje v slovensčini. 18.30: Dr. Šimec: Zdravje gospodinj — gospodinjstvo predavanje v slovensčini. 18.30: Poročila v slovensčini. 19.45: Simfonična glasba. 20: Napoved časa — poročila v italijanskini. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovensčini. 20.40: Pami vojne časa. 21: Prenos iz gledališča »La Fenice« iz Benetk: Verdi: Traviata — tretje in četrto dejanje — v odmoru predavanje v slovensčini. 22.10: Adamičev orkester igra. 22.45: Poročila v italijanskini.

Beleznica

KOLENDAR

Danes: Petek, 27. marca: Marija: sedem žalosti, Rupert, Lidija.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Pepelka.
Kino Union: Mlada ljubezen.
Kino Sloga: Poročno potovanje in Ponarejevalci.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Sušnik, Marjini trg 5. Kuralt, Gosposvetska cesta 10, Bohinec ded. Cesta 29, oktobra 31.

Ob grobu gaspe Berte Miakar-Čebrovne

Teško slovo je od življenja, ko sonce vedno višje gre, v pomlad so misli Ti hitele, jo v zdravje klicalo srce,

Zaveli bodo topli dihi in v cvetjem se odel bo vrt, a Tebe in vse želje vroče zagrnil je mrtvaški prt.

Spokojno v svežem grobu spavaš izmučena od bolečin, za Taba žalost je ostala in z njo preblij in zlati spomin.

M. J. Tavčarjeva

Sportni pregled

Spored XXII. kola italijanskega nogometnega prvenstva

Tekme pretekle nedelje niso bile take, da bi pognale zanimanje nogometnih sportnikov v Italiji do viška. Že vnaprej se je zdelo, da je vse odločeno, kdo bo zmagal in kdo bo premagan. Računi so bili jasni in taki so se kasneje v resnici pokazali tudi na igrišču. Vsaj v diviziji A so vse tekme potekle, kakor se je predvidevalo.

Drugačen je položaj to nedeljo. Vodeči Torino in močna Venezia morata na tuj igrišči in ni povsem gotovo, da bosta prinesla domov ves možni izkupicek. Nasprotniki so močni: Torino bo imel opravka s Bologno, Venezia pa z Genovo. Kaže, da se bo v Bologni in Genovi razvila med zavdnimi dvojičami huda borba in glede na moči tekmecev je težko napovedati vnaprejšnji karkoli. Toda če je v vrstah obeh gostujočih moštev kaj solidnosti, popolnoma nas v njo zadnje tekme sicer niso mogle prepričati, bi oba gosta ne smela odhajati praznihi rok.

Med ostalimi tekamami, ki sicer niso trenutno odločilne važnosti, se zde zanimivi zlasti te one v Napoliu, Torinu in Milanu. Podrobno pa je nedeljski spored naslednji: v Modeni: Modena-Lazio, v Romi: Roma-Atalanta, v Livornu: Livorno-Ambrosiana, v Napoliu: Napoli-Liguria, v Bologni: Bologna-Torino, v Torinu: Juventus-Triestina, v Genovi: Genova-Venezia, v Milanu: Milano-Fiorentina.

V diviziji B kaže, da je vodstvo Bariju zagotovljeno še naprej, med tem ko ima med vsemi vodečimi klubi največje naloge Padova, ki mora po točke na Fiume. Vincenza in Novara nastopita doma proti šibkejšim nasprotnikom in ni verjetno, da bi jima izpodrsnilo. Tekme so razdeljene takole:

v Bariju: Bari-Savona, v Pratu: Prato-Alessandria, v Vicenzi: Vicenza-Pro Patria, v Udinu: Udinese-Pescara, na Fiumi: Fiumana-Padova, v Lucchi: Lucchese-Reggiana, v Novari: Novara-Pisa, v Sieni: Siena-Fanfulla, v Brescii: Brescia-Spezia.

Pred finalnimi tekamami za nemško nogometno prvenstvo

Kakor znano so nemški nogometni klubi v borbi za velikomemško nogometno prvenstvo razdeljeni po okrožjih. Okrožna tekmovalja, ki so sedaj v teku in se bodo že kmalu odločilno približala h koncu, bodo dala okrožne prve, ki bodo nato tekmovali med seboj do konca. Rok za dokončanje okrožnih tekmovalj je 19. april.

Vendar pa so v nekaterih skupinah tekmovalja že sedaj toliko napredovala, da se je usoda nekaterih moštev že odločila. Kot moštva, ki so se že definitivno kvalificirala za sodelovanje v končnem tekmovalju veljajo: VfB iz Königsberga (Vzhodnoniprusko okrožje), Blau-Weiss 90 iz Berlina (Berlinsko brandenburško okrožje), Sportg. 02 iz Vratislave (Spodnješlezsko okrožje), Germania iz Königshtütte (Zgornješlezsko okrožje), SV 05 iz Dessaua (Okrožje »Mitte«), VfL 99 iz Kölna (Kölnsko-aachensko okrožje), Stuttgarter Kickers (Würtembersko okrožje) HUS Marienwerder (Gdansko-Zapadnoprusko okrožje), LSV Otmütz (Sudetsko okrožje) in LSV B8ike iz Krakova (Poljska generalna gubernija).

Naše gledališče

DRAMA

Petek, 27. marca: ob 15.: Lepa pustolovščina. Izven. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol.

Sobota, 28. marca: ob 17.30: Človek, ki je videl smrt. Izven. Zelo znižane cene od 12 lir navzdol.

Izpred okrožnega sodišča

Razprava o prometni nesreči, ko je šofer tovornega avtomobila zavožl med Grosupljem in Šmarjem v spuščene zapornice

Ljubljana, 27. mar. — V četrtke dopoldne je sodnik posrednik okrožnega sodišča razpravljal o zanimivi obtožnici, ki jo je državni tožilec avigal proti Antonu Travniku iz Ljubljane, po poklicu šoferju, oženemu in doslej nekaznovanemu Razprava, ki je trajala precej časa, ni bila zaključena, ker se je sodnik odločil, da bo zaradi različnega obtoženčeve krivde zaslišal še izvedenca.

Obtoženec je 12. decembra lani — tako pripoveduje obtožnica — šofiral tovorni avto, ki je last splošne bolnišnice v Ljubljani. Med postajama Grosupljem in Šmarjem Sopot je pri prelazu čez železniško progo pri km 134.836 zavožl v železniške zapornice, ki so bile spuščene, ker je bil najavil izredni vlak. Obtožnica ga bremeni da je zaradi tega povzročil, da se je težje ponesrečil in poškodoval sopotnik Rudolf Kadunc in da so se močno poškodovale zapornice in njihovo stojalo. Škode je bilo na zapornicah 362.37 lir. S takim ravnanjem, da je ogrozil la malomarnosti varnost želez. prometa, istočasno pa da je tudi iz malomarnosti povzročil telesno poškodbo težkega značaja, kakršno predvideva § 180 k. z. Zagrešil, da je tako dva prestopka: in sicer po § 206-II k. z., po katerem se kaznuje tisti, ki iz malomarnosti spravi v nevarnost varnost železniškega, tramvajskega ali broderskega prometa ali prometa z žrakoplovom, s strogim zaporom ali v denarju do 50.000 din, ter po § 183-I k. z., ki pravi, da naj se kaznuje storilec, ki je zagrešil poškodbo, kakršna je doletela imenovanega Kadunca, če se je storila iz malomarnosti, z zaporom do šestih mesecev ali v denarju do 5000 din.

Obtoženec krivdo zanika. Kritičnega dne je šel kakor pripoveduje po nalogu ekonoma splošne bolnišnice v Grosuplje po korenje. Z njim sta se peljala tudi tiskovni sponzor Kebe in uradnik Anton Rupnik. Ko so došli v korenje končali, so šli v Rusovo gostilno. Pridrli so jim je tudi Rudolf Kadunc. V gostilni so popili večjo količino vina, pri čemer zatrjuje obtoženec, da je pil zelo malo, največ štiri kozarce. Trdi tudi, da je vedno šli k udodu, ker je bila ura že pozna, seboj pa ni imel verig za kolesa, čeprav je bila cesta zaledenela. Drugi pa niso bili njegovim pobudam naklonjeni, se celo se je pred odhodom z enim izmed članov družbe spri. Zato, da je bil, ko je sedel v šofersko kabinu, močno razburjen. Z njim se je peljal proti Ljubljani edinega Kadunca. Obtoženec se zagovarja, da je vozil zelo previdno in počasi: do 30 km na uro. Priznani je imel obe svetilki. Pred zapornico da je pritisnil kabin 30 m prej na ročno in nožno zavoro ter menjal brzino s četrte na tretjo prestavo. Ker pa ni imel verig na kolesih, je prišlo do trenčja, pri čemer zatrjuje obtoženec, da je imel avtomobil takrat brzino le še 4 do 5 km. Zanika tudi, da bi mu bil dal železniški čuvaj znake s svetilk.

Priče so pa izpovedale drugače. Železniški čuvaj Janez Hafner je izrecno potrdil, da je dal znake, ko je opazil, da se bliža avtomobil. Hafner trdi tudi, da je obtoženec vozil z nezmanjšano brzino in da je za-

vozil v zapornice z vso silo, tako da je obtoženec pri drugi zapornici. Le slučaj je treba pripisati, da je bilo mogoče spraviti avtomobil s proge še pravočasno, prej kot je privolil napovedani vlak. Druge priče trde, da je bil obtoženec tistega večera delno vinjen ter da je bil on tisti, ki je na opetovano prigravljeno odlašal z odhoda iz Grosuplje.

Izvedenec, ki bo zaslišan pri nadaljevanju razprave, se mora izjaviti predvsem o vplivu, ki ga je imela na nesrečo zaledenela cesta.

Na stara leta je iztiril

Lani jeseni in pozimi se je v Ljubljani marsikoga polastila želja, da bi se poslužil živilskih prekupevalcev, ki so se nekaj časa množili kot gobe in zavaljali ljudi s čudovitimi ponudbami. Ni jih malo, ki so bili pri takih prepovedanih in kaznivih poslih kaznovani že prej, preden je posegla vmes oblast. Prekupevalstva so se namreč polastili mnogokrat kriminalni elementi, ki so obljubljali vse mogoče dobave, sprejemali zaradi nevarnosti denar v naprej, nato pa ga porabili za svoje potrebe, svojoročnike pa puščali na cedilu.

V četrtke je sodnik posrednik v dveh takih težbah. Prva razprava je bila po jasni dejanskosti stanju in zaslišanju priče preložena, ker se obtoženec, ki stane izven Ljubljane ni javil. V drugem primeru pa je bil M. J. obsojen na 20 dni strogega zavora, 45.60 lir kazni in 1 leto izgube častnih pravic.

Sodnik je pri tem očitno imel z obtoženem, ki je odkrito priznal in se je kesal veliko ucmiljenje, šlo je namreč za moža, ki je nekoč živel v zelo ugodnih gospodarskih razmerah in je bil splošno znan in spoštovan. Takoj ko je prestopil 50 leto, ga je začela teptati nesreča za nesrečo. Najhujša je bila, ko je pri polomu Slovenske banke izgubil okoli pol milijona din, obenem pa so mu v kratki dobi umrli štiri otroci, ki so bili že v ugodnih položajih in ki bi mu mogli biti vsaj danes v oporo. Njegovo podjetje je šlo v konkurz in mož je bil na cesti.

Danes se preživlja z redno mese. podpora 78.20 lir, ki jo dobiva od neke dobrodelne ustanove, nekaj malega mu vsak mesec primaknejo njegovi stanovski tovariši, pri tem pa ima ženo bolno, da jo mora streči kakor otroka. Seveda mu dohodki zadostujejo komaj za najnujnejše. Mestna občina ga je sprejela v cukurno, hrano pa si dobiva zdaj tu zdaj tam, kakor so mu naklonjeni dobri ljudje. Bridko je potožil zlasti, ker je 34 let kot član ugodne podporne ustanove plačeval redne mesečne prispevke, danes pa je ustanova ustavila dajanje vseh podpor. Za podporo pa je prošil že po vseh instancah, toda mnogo si z njimi ne more pomagati, ker mu le tu in tam kane po kakih 20 do 30 lir.

Ko ga je sodnik vprašal, kaj pravi na predlog državnega tožilca, da ga naj kaznuje, je resignirano odvrnil: »Gospod sodnik, do 52 leta sem bil pošten, kar sem pa zadnja leta zagrešil, pa sem pod pritiskom življenja.«

DNEVNE VESTI

— Nadškof Margotti med nagradami. V nedeljo 29. t. m. bo v Gorizi svečano obdarovanje vseh onih, ki so se udeležili natečaja za zmago v žitni bitki pokrajine Gorizia. Med nagradami, ki bodo prejeli razpisane nagrade iz rok prefekta v Gorizi, je tudi tamošnji nadškof mons. Karol Margotti. Njegova nagrada je 5000 lir. Nagradjeni bodo med drugim še de Finetti Edvard iz Gradisce, ki bo prejel 10.000 lir, Sebastiano Gobet iz Romansa ob Isonzi (12.000 lir), Josip Drekonja iz Prevacine 300 lir, Donda Massimo iz Corone 300 lir, Josip Carlotto iz Gorizie 200 lir, Anton Spessor iz Fare ob Isonzi 200 lir, Orest Grion iz Caprine 200 lir.

— Pogoj za sprejem bolnikov v ljubljansko bolnico. Splošna bolnišnica v Ljubljani prosi vse občine v Ljubljanski pokrajini, naj obveste svoje občane, da se sprejemajo v bolnišnico bolniki le pod sledečimi pogoji: 1. S seboj morajo prinesiti predpisano bolniško nakaznico. — člani bolniških blagajin; 2. potrdilo o zaposlitvi — javni namestenci; 3. plačila nezmožni — ubožno spravevalci z izrecno pripombo, da je plačilo-zavezanec (oče, mati, užitko-dajalec) nezmožen plačati oskrbne stroške; 4. vsi ostali pa morajo položiti primeren depozit (za dan L. 15).

— Revjska skupina A. B. C. št. 2 bo gostovala od 10. aprila dalje v Verdijevem gledališču v Gorizi. Sodeloval bo tudi velik orkester pod vodstvom maestra L. Avitabla. Prva revjska predstava bo prirejena v režiji M. Galdierja.

— Odkritje tajne tvornice mlečnih izdelkov. Pri Napoliju so odkrili organi javne varnosti in reda in sicer v ulici Somma v naselbini S. Anastasia tajno izdelovalnico mlečnih potrebščin, predvsem masla, sira in skute. Večja količina mleka in skute je bila zaplenjena, prav tako tudi razne pripravave. V zvezi s tem odkritjem je bil aretiran 23letni Rafael Lamura iz Graguanu.

— Zidar pošteni. Kmetovalec Vito d'Alena v Castellani pri Barju si je bil v teku let prihranil 14.000 lir, ki jih je spravil v majhno praznino bližnjega obzidja. Te dni pa je naročil lastnik hiše zidaru Angelu Ruccia da poruši obzidek in da ga pozida na novo. V času, ko je bil Alena slučajno par dni odoten, je zidar Ruccia opravil svoje delo. Nemalo pa je bilo presenečenje Vito d'Alene, ko se je vrnil domov in zadelal na novo urejeno obzidje. Brž je prišel odstranjevati kamen za kamnom, dokler ni našel svoje železne skatle, v kateri je bilo točno 14.000 lir. Pošteni zidar Ruccia ji je bil našel, pa jih spet vzdal.

— Vojaški birnanci. Včeraj je podelil v Torino tamošnji kardinal nadškof ob navzočnosti številnih vojakov h ter drugih odličnikov zakrament sv. birne 42 vojakom prvega topniškega polka.

— 75 metriskih stotov mila zaplenjeno. V delavnici mehanika Rinalda Bulgheronija v ulici Lombardini v Milano je odkril specialen oddelček tamošnje kvesture 70 zabojev, v katerih je bilo 75 metriskih stotov mila, ki je bilo očitno namenjeno za prodajo po več kot maksimalnih cenah. V zve-

zi s tem odkritjem je bilo aretiranih osem oseb. Milo je bilo zaplenjeno in stavljeno na razpolago pokrajinskemu korporacijskemu svetu.

— Ljubzenska žaloigra. Na posestvu Crescenzi v bližini dveh mostov v Romi je ustrelil 29letni Dante Marcelli iz Terama svojo 19letno zarotenko Claro Saggio iz Cosenze ki je bila pri priči mrtva. Marcelli je nato zbežal, vendar pa je med begom padel. Pri tem se je sprožil samokres in je smrtonosen strel končal tudi njegovo življenje. V ozadju pretresljive ljubzenske žaloigre je ljubosumnost, ki je v zadnjem času rahlila odnose med obema zaročencema.

— 24 pekarji je zaprtih za 30 dni v Genovi zaradi kršenja odredb o racionirani prodaji kruha.

— Osemnajst sin v 20 letih zakona. Kmetovalcu Karlu Venturi iz Lesna pri Milanu se je rodil 18. sin. Mati in oče, ki sta 20 let poročena, sta prejela številna voščila in darila od sosedov in svaščanov.

— Japonski poslanik v Berlinu poseti Hrvatsko. Dopolnik »Nove Hrvatske« v Bratislavi poroča o svojem razgovoru z japonskim poslanikom v Berlinu generalom Ošimo, ki se je mudil nedavno v Bratislavi. Poslanik je izjavil, da dolgo pozna Hrvate kot narod vrlih pomorščakov. V kratkem namerava posetiti Hrvatsko, da bi se osebno seznanil z njenim prebivalstvom.

— Bolgarska mladina v Zagrebu. Na povratku iz Italije je prispelo te dni v Zagreb odposlanstvo bolgarske mladinske organizacije »Branik« in se udeležilo velike manifestacije hrvatske ustaške delavske mladine. Bolgarska mladina je položila v Zagrebu venec na grof Anta Starčevića in na grob hrvatskih mučnikov.

— Nemški kovanci tudi v Srbiji izgubili veljavo. Nemški bakreni kovanci po dva in en Rpf. 2 in 1 rentni pfenig, 2 in 1 Rpf. 200 in 100 kron (avstrijski) kakor tudi po 2 in 1 groscha (avstrijski) so prenehali biti s 1. marcem zakonito plačilno sredstvo na ozemlju vojaškega poveljstva v Srbiji. V zvezi s tem poroča srbska Narodna banka, da bo zamenjevala centrala in njene podružnice te nemške kovance do 15. aprila, do 30. aprila jih bosta zamenjaval nemška kreditna blagajna v Beogradu in menjalnica v Nisu.

— Hrvatska pospešuje kmetijstvo. Na Hrvatskem imajo zdaj kmetijski delavci prosto vožnjo po železnici od bivlišča do kraja zaposlitve. Od kmetovalec, pri katerih delajo, lahko zahtevajo nekaj plačila v obliki žita ali drugih poljskih pridelkov. Za prevoz poljskih pridelkov, ki jih dobe namesto plače, imajo na železnici 50% popust.

— Izgledi na rejo prasičev na Siciliji. Prasičereja z njenimi pridelki mesa in m. s. ob predstavi danes najhitreje in najgospodarnejše sredstvo za zadovoljevanje človeških potreb države. Pred časom ko Sicilija ni bila še otok brez gozdov, so njemu prebivalci redili izvrstne prasiče domačega plemena. Po gozdovih in pašnikih se je paslo ogromno prasičjih čred, ki so skupno štale do 150.000 glav. Prasič je ostal na

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavnikih ob 16 in 18.15 ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

KINO MATICA • TELEFON 22-41

Prekrasen pravljicni film — najlepša zabava in umetniški občitek za otroke in mlado

Pepelka

Roberto Villa — Silvana Jachino — Paolo Stoppa itd.

KINO UNION • TELEFON 22-21

Mlada ljubezen

Pomen tepega študentskega življenja

Vanna Vanni, Sorella Vandi

KINO SLOGA • TELEFON 27-30

Dvojni soredi!

POKOČNO POTOVANJE

Cecilie Parker, Erik Lindner

PONAREJEVALCI

James Newell

Radi velike dobitne vseh filmov popoldanske predstave točno ob 16 uri

Sicilija gozda žival, dokler ni kultiviranje zemlje gozdove uničilo. Kmetje so pričeli odtelet rediti prasiče doma v zvezi s svojimi gospodarstvi. K. znatnemu padcu števil prasičev na Sicilijo so mnogi doprinele pogoste kužne bolezni, ki jim niso vedno našli učinkovitega zdravila. Na podlagi podatkov, ki se nanašajo na število prasičev na Siciliji, objavlja, kakor poroča Agiti, neka vest v mesečnem vestniku Siciliske banke, da je število prasičev na Siciliji od 1. 1918 do 1941 padlo skoro za 50 odstotkov, in sicer od 91.295 na 47.597. V razmerju do poljedelske površine in naseljenosti pomeni to, da pride na vsakih 100 prebivalcev po 1.6 prasiča in 2.5 na kv. m. Največ prasičev rede v Messinski pokrajini. V veliki razdalji po gostoti se uvrščajo za njo pokrajini Catanija in Ragusa. Danes ko moramo stremeti, da pridelamo čim več mesa in masti, bodo morali tudi na Siciliji izrabiti vse možnosti, da prasičerejo zopet dvignejo čim višje, da se po mračnosti vrnejo zopet na nekdanje količine.

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list za Ljubljansko pokrajino« št. 24. z dne 25. marca 1942-XX. objavlja določitev časa za zamenjavo, predpise za kolearski promet, predpise o proizvodnji in razdeljevanju tehnične lesa in cenik za zelenjavo in sadje št. 12.

— Iz odvetniške službe. Advokat v Ljubljani dr. Josip Cepuder je 15. t. m. umrl. Za časnega prevzemnika pokojnikove pisarne je postavil odbor Advokatske zbornice v Ljubljani advokata v Ljubljani g. dr. Ernesta Kalana.

— Srbska Narodna banka bo znižala kontokorentne obresti. Z 10. aprilom bo znižala pasivna obrestna mera za žive in tekoče račune pri srbski Narodni banki takole: pri vlogah do 1.000.000 din od 1.50 na 0.75, pri vlogah nad 1.000.000 din pa od 1 na 0.50%. Ta ukrep je bil storjen v zvezi z izdajo državnih bonov, ki bo omogočila bankam in zasebnikom naložiti odvisna likvidna sredstva pod ugodnejšimi pogoji kakor doslej.

— Sporazumi glede grške zunanje trgovine. Kakor poroča Agiti iz Rome, je prišlo med italijanskimi in nemškimi oblastmi do sporazuma, po katerem se bo grška zunanja trgovina v bodoče razvijala preko posebnega italijanskega kompozicijskega urada. Pri grškem gospodarskem ministru so bili imenovani kot sodelavci italijanski in nemški odposlanci, katerih naloga bo pospeševati trgovino med Grčijo in državami osi in zagotoviti živež in sirovine za Grčijo. Kolikor se tiče trgovinskih odnosov med Grčijo in Rumunijo, je prišlo na pogajanjih posebnega italijansko-rumunjskega odbora do sporazuma, da se bo do plačila med Grčijo in Rumunijo v bodoče vršila v skladu s kompenzacijskim sporazumom med Italijo in Rumunijo.

— Prehrana je danes glavna skrb gospodinj. Ako ste v zadregi in rabite svetovalca, vzemite v roko knjigo: »Kaj naj danes kuham?«, ki jo dobite v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani, Šelenburgova ul. 3 za Lit 8.50. Ne bo vam žal.

— Nesreče. Včeraj so prepeljali na kirurški oddelki splošne bolnice zopet po večini mlajše ponesrečence, žrtve raznih nesreč. Ivana Novak, 8 letna hči posestnika iz Brezovice je zvrnila nase lonec vrelega luga in se nevarno oparila po levici. — Anton Pirc, 9letni sin krojača z Vrhnice, ima ranjeno desno oko. Nekaj otrok ga je po nesreči zadel s polenom. — Miroslav Kodelja, 24letni delavec z Rakeke, je padel na cesti in se ranil na levici. — Marija Magister, 56letna vdova po mestnem uradniku iz Ljubljane, je doma padla s stola, ko je popravljala zaveso in si zlomila levico. — Janez Drobac, 18letni sin čuvaja s Smartinske ceste, se je ranil na levem očesu.

Iz Ljubljane

— Lepo vreme najbrž ne bo več trajalo dolgo. Včeraj smo lahko uživali krasno, prijetno vreme. Tudi včeraj je ostalo nebo brez oblaka. Popoldne so pa že kazali nekateri znaki, da se pripravljata sprememba. Začel je pihati močen jug in davi so nebo začeli preprežati oblaki. Popoldne najbrž ne bo več solčno in prihodnje dni smemo pričakovati dež.

— Ribji trg. Danes je bilo naprodaj samo nekaj rib Severnega morja. Svežih morskih rib ni, ker je zadnje dni ribolov ovirala burja. Naprodaj je bila sveža polevka po 28 lir kg. Losos je bil po 32 lir. — Več opremljenih sob zlasti sredi mesta z eno, dvema ali tremi posteljami ter s uporabo kopalnice še vedno nujno potrebuje mestno poglavarstvo za oficirje in uradništvo. Zato spet prostimo, naj vsi, ki imajo primerne sobe upoštevajo veliko potrebo ter jih takoj naznanijo mestnemu glavnemu vložniku na Mestnem trgu št. 27 v sobi na levi strani veže, torej v hiši za vodnjakom.

— Javno cepljenje proti kozam se bo vršilo v higijskem zavodu, oddelku za zdravstveno zaščito mater in otrok (dečji dom) dne 7., 10. in 14. aprila 1942 od 15.—18. ure.

— Vračanje vred za moko. Vsi trgovci in zavodi morajo vse vreče ki so od 5. marca dalje dobili v njih moko od mestne gasprekrovalnice urada zanesljivo vrniti do 30. t. m. do 1. aprila, drugače film bodo vreče zaračunane v nižji ceni. V ponedeljek 30. t. m. na V. Vračanje vred za moko v Gradšču vrnejo vreče trgovci in zavodi z začetnimi črkami od A—J — t. m. do 31. t. m. eni od K—O na veliko sredo 1. aprila pa eni od P—Z. Nadalje bo pa mest-

ni preskrovalni urad sprejemal vreče v navedenem skladu samo vsak torek od 14. do 17. ure od strank z začetnicami A—L in samo vsak petek od 14. do 17. ure od črke M—Z.

— Umrli so v Ljubljani od 20. do 26. t. m. Bajc Venceslav, 13 let, sin kočarja, Vidovdanska cesta 9; Bašin Andrej, 63 let, žel. uslužbenec v pokouju, Milčinskega c. 62; Dežman Marija, rojena Marković, 78 let, vdova po žel. nadrevidentu, Solar-skega steza 2; Maks Leopold, 28 let, kurjač drž. žel., Trnovski pristan 14a; Welhs Jožef, 70 let, žibert, 80 let, zasebnik, Tolstojeva ulica 3; Zajc Franc, 67 let, hišni posestnik, Zibertova ul. 25; Trampuž Vinco, 32 let, mehanik-šofer, Rožna dolina, C. XVII-6; Žužek Marija roj. Klančar, 78 let, zasebnica, Cesta dveh cesarjev 145; Eržen Josip Norbert, 81 let, postrežek, Vidovdanska c. 9; Jerman Ivana roj. Benčina, 73 let, vdova finančnega uslužbenca, Vidovdanska cesta 9; Svetek Andrej, 76 let, uslužbenec drž. žel. v p. in posestnik, Ob Ljubljani 8; Porenta Ljudmila, 39 let, šivilja, Hradečkova vas 5; Tepež Leopoldina roj. Waneck, 75 let, žena majorja v p., Knaflejeva ul. 3; Kane Marija roj. Mustar, 79 let, vloga trgovca in posestnika, Ljunhartova ul. 3; Škrbec Alojzij, 24 let, delavec, Tovarniška ul. 9; Derglin Ernest, 16 let, dijak, Kodeljevo 3. V Ljubljanski bolnici so umrli: Elatnik Jože, 64 let, posestnik, Miesčeva 14, obč. Stična; Zdešar Katarina, 63 let, žena čuvaja, Vrhnika; Bizjak Jože, 9 let, sin delavca, Vošnjakova ul. 18; Jager Stefan, 30 let, strojni graver, Deteljeva ul. 6; Kikelj Jarošlav, 23 let, stud. med., Wolfova ul. 12; Leiner Herbert, 48 let, kurat, Glinska ul. 15; Mikec Jožef, 44 let, natak, Fugnerjeva ulica 3; Terhijan Rado, 21 let, mehanik, Zaloška cesta 13; Tekavec Karol, 81 let, železničar v p., Cerkvena ul. 17; Jermol Josip, 72 let, železniški prozni moster v p., Ločnikarjeva ul. 6; Rozman Tezija roj. Knez, 43 let, žena radio tehničar, Kavškova ul. 13; Brajer Anton, 17 let, devjarski vajenec, Ižanska cesta, baraka; Pintarič Janez, 20 let, hiralce, Vidovdanska c. 9; Predkaka Jože, 20 let, raznašalec časopisov, Nove Jarše 77; Tekavec Rafael, 10 let, hiralce, Vidovdanska c. 9; Fušler Miroslav, 20 let, Hudo 15, obč. Stična; Setnikar Janez, 43 let, posestnik, Bevkove 65 pri Vrhniki.

— Umetnostna razstava »Slovenskega lika« v Obsebnosti galeriji na Gosposvet-ski cesti je podaljšana, nakar opozarjamo one, ki si je še niso ogledali. Zaključena bo nepreključno v nedeljo.

— Literarni večer Ivana Albrehta bo v ponedeljek 30. t. m. ob 18. v dvorani Pokrajinske delavske zveze na Miklošičevi cesti in ne jutri kakor je bilo po pomoti objavljeno.

— Sprememba naziva pošte Moste pri Ljubljani in Vič. S 1. aprilom t. l. se spremeni naziv pošte Moste pri Ljubljani v Ljubljana 10, pošte Vič pa v Ljubljana 11.

Z Gorenjskega

— Okrožna hranilnica v Radovljici. Deželni svetnik dr. Hinteregger je povabil oni dan člane upravnega odbora okrožne hranilnice v Radovljici na prvo sejo, na kateri se je odbor konstituiral. Sejo je vodil namestnik deželnega svetnika dr. Marchart, ker je bil on sam zadržan. Za člane upravnega odbora so bili imenovani trgovci v Radovljici Vincenc Savnik, zdravnik v Radovljici dr. Johann Scharz, gostilničar v Spodnji Lipnici Josip Mulej, finančni uradnik v Radovljici Franc Slibar, dipl. trgovec na Bledu Ivan Kenda, in prokurist KID na Jesenicah Emil Klein. Za načelnikovega svetovalca je bil imenovan notar dr. Sigurd Christmannus. Po konstituiranju je spregovoril namestnik ravnatelja Koroške hranilnice v Celovcu dr. Tauss o organizaciji nemške hranilnice vobče in njenem delovnem področju. Obravnaval je tudi pravni položaj Mestne hranilnice v Radovljici v likvidaciji in radovljiške Okrožne hranilnice. Končno so se obravnavala vprašanja posojil, obrestne mere, najvišjih in najnižjih vlog ter razna organizatorična in personalna vprašanja. Iz poročila načelnika Antona Ottowitza je razvidno, da uživa radovljiška Okrožna hranilnica s svojima podružnicama na Jesenicah in v Trzinu med prebivalstvom Gorenjske vedno večje zaupanje.

— Gorenjska spoznava nemško kuhinjo med vojno. V hotelu »Triglav« na Bledu je priredila celovška gospodarska skupina gostinskih in prenočiščnih obratov tri kuharske tečaje za gorenjske gostinske obrate. Tečaje sta vodila strokovnjaka Alois Wallner in Josef Hierz, ki ju je poslala poskusna kuhinja z Dunaja. Tečajniki so imeli priliko seznaniti se teoretično in praktično z raznimi nadomestnimi snovmi in recepti, ki jih zdaj pozna in cenijo vsi gostilničarji in vsaka gospodinja v Nemčiji.

— Zenske so zborovale. Zene iz Lesc so imele oni dan prvo popoldansko zborovanje. Krajevna voditeljica Marija Zupan je pozdravila zlasti toplo strankino odposlanko iz Celovca Marjo Försterjevo, ki je predavala zborovalkam o skupni borbi Koroške in Gorenjske proti boljševizmu.

— Vesel večer v Bohinjski Bistrici. V domu koroškega Volksbunda se je vršila nedavno vesela glasbena prireditev. Nekaj pevskih in izralske družba iz Špitala ob Dravi je nastopila v pesirih narodnih nošah ter pripravila prebivalcem Bohinjske Bistrice in okolice s plesom, petjem in humorimi dve uri prijetnega razvedrila. Prireditve je bila dobro obiskana. Na koncu je izrekel vodja krajevnih skupine Weissenbacher prirediteljem v imenu poslušalcev toplo zahvalo.

— Poučni tečaj vodil krajevnih skupin. V vzgajališču v Gozd-Martuljku so se sestali 21. in 22. t. m. voditelji krajevnih skupin in uradni politični voditelji okrožnih vodstev Radovljica, Kranj in Kamnik z okrožnimi voditelji h kratkemu poučnemu tečaju. Pokrajinski šolski vodja Springenschmidt iz Salzburga je govoril v soboto popoldne o geopolitični legi Gorenjske in podal zelo zanimiv razgled na svetovnim političnim položajem. Izobraževalni vodja Steinacker je dal udeležencem sestanka navodila o bodočem izobraževanju političnih vodij. Večer je bil zaključen s splošnim razgovorom. V nedeljo popoldne je okrožni propagandni vodja Petschauer govoril o propagandističnem delu v krajevnih skupinah. Vodja mladinske skupine Rauter je dal navodila za bodoče mladinsko delo ter sporočil, da se je prijavilo za kmečko delo na Koroškem nad 1200 fantov in deklet.

Okrožna voditeljica žensstva Goričnikova je imela kratek referat o delu žen v treh gorenjskih okrožjih. Okrožni vodja dr. Hradetzky je ob zaključku tečaja naglašal velik pomen kmečkega dela. Znatno delež h končni zmagi Nemčije bo prispeval kmet s svojim delom.

— Predavanja o davčnem pravu. Nemška delovna fronta je priredila v kamniškem okrožju več predavanj o novem nemškem davčnem pravu.

— Nemško pevsko društvo v Litiji. Pozivu nadučitelja Seppa Pruggerja se so odzvali vsi pevci in pevke nemške narodnosti in tako je bilo 17. t. m. ustanovljeno v Litiji nemško pevsko društvo.

— V avto se je zaletel. Pomožni delavec Janez Zajc, star 42 let, se je zaletel na cesti pri Litiji v osebni avto, ki ga je podrl in mu zlomil nogo v desnem stegnu. Zajca so prepeljali v bolnišnico na Golniku.

— Velik otroški koncert. V društvenem domu »Na skali« v Trzinu se je vršil nedavno velik otroški koncert v korist nemške zimske pomoči. Organizirala in vodila ga je voditeljica krajevnih skupine Ana Klauer. Nastopili so njeni privatni učenci z glasbenimi točkami in želi so zaslužen priznanje.

— Nemški optanti so dobili listine o državljanstvu. V četrtke 19. t. m. popoldne so bili nemški optanti iz Ljubljane v Kranjski gori sprejeti v nemško državljanstvo. Listine jim je svečano izročil namestnik Gauleiterja Thimel, ki je to pot oficijelno posetil Gorenjsko. Na meji okrožja so ga sprejeli okrožni vodja dr. Hradetzky, vodja podružnice državnega propagandnega urada na Bledu Petschauer in štabni vodja pri državnem komandirju dr. Strazacher. Od tam je nadaljeval vožnjo v Kranjsko goro, kjer ga je pozdravil deželni svetnik dr. Hinteregger. Dobrodošlico so mu izrekli še drugi predstavniki oblasti in stranke. Namestnik Gauleiterja se je zahvalil za pripraven sprejem in naglašal veličino sedanje dobe. Potem je pa možem in ženam izročil listine o sprejemu v nemško državljanstvo. Vodja narodne skupine Trnovec se mu je v imenu optantov zahvalil in mu obljubil, da bodo zastavili vse sile za zmago Nemčije. Na slovesnosti so sodelovali učiteljski in Gozd-Martuljka.

— Dve nesreči. V Kokri je padla posetnica hči Ivanka Povšnar doma na dvorišču tako nesrečno, da si je zlomila nogo v gležnju. V Kropi je padla na cesti proti Rotvam 20letna tovarniška delavka Antonija Zupan in si zlomila roko. Oba ponesrečena so prepeljali v bolnišnico na Golniku.

— Kamniški učitelji v otroškem vrtnu v Ihanu. Na zborovanju mladih učiteljev in učiteljic iz Kamnika in Domžal je bilo sklenjeno, da bodi prva naloga učiteljskega dela sodelovanje med šolo in otroškimi vrtdi. Okrožni šolski svetnik Prasch je govoril o ciljih in nalogah vzgoje. Potem je pa okrožna strokovna voditeljica za otroške vrtnice Raxa obširno poročala o zgodovinskem razvoju nemškega otroškega vrtna. Popoldne so si zborovalci ogledali otroški vrtec v Ihanu, kjer so videli otroke pri kosilu, prostih igrah, gimnastiki, petju in glasbi. Otroški vrtec v Ihanu je prvi v kamniškem okrožju.

— Kmetje kamniškega okrožja so zborovali. Nedavno so zborovali kmečki zapupniki iz vsega kamniškega okrožja. Okrožni vodja kmetov Burgstaller ter njegova sotrudnika Jurkovitsch in ing. Reicher so jim ponovno dali navodila glede pomladne setve ter jih opozorili na važnost povzdige kmetijstva. Za pozorni je dal prehranjevalni urad po vsem okraju kmetovalcem potrebna navodila za pridelovalno bitko v tekočem letu. Poleg tega je bila pa izdana tudi brošura z vsemi potrebnimi nasveti in navodili. Zdej pa prireajo po vsem okrožju še filmska predavanja. Za pospeševanje kmetijstva v kamniškem okrožju so dobili kmetovalci znatne podpore. Doslej je bilo dobavljenih s podporami že 770 poljedelskih strojev, 450 je pa še naročenih. Očistene ali razkužene je bilo že okrog 50.000 kilogramov semenskega žita. Nabavljanih je bilo 180.000 kg dušikovih gnojil, 360.000 kilogramov tomatneve žlindre in 560.000 kilogramov kalijevih gnojil. Poleg tega bo po možnosti dobavljeno kmetovalcem sveže seme, zlasti krompir.

Dva ribiča na ledeni gori

Dva mlada ribiča sta se odpeljala oni dan v čolnčku z otoka Aerae, ležečega jugovzhodno od otoka Aisen, na morje lovit ribe. Ker ju dolgo ni bilo nazaj, so že mislili, da sta utonila in da so ledene gore zdrobile njun čoln. Nekega dne sta se pa na

Naši zdravstveni domovi

Pomen njihovega delovanja za zdravstvo podeželja — Zdravstveni dom v Črnomlju

Doslej smo opisovali delo ljubljanskih zdravstvenih ustanov, ki delujejo pod okriljem Higienškega zavoda. Delo teh ustanov je namenjeno predvsem Ljubljani, čeprav nekateri oddelki, Higienškega zavoda opravljajo pomembne naloge za potrebo zdravstvenih služb vse pokrajine. Nekateri teh zdravstvenih ustanov imajo značaj osrednjih zavodov, ki imajo sicer sedež v Ljubljani, njihov delokrog se pa razteza na vso pokrajino. Toda delo in naloge, ki ga na deželi prevzemajo za podeželsko prebivalstvo zdravstveni domovi, je razdeljeno v Ljubljani z delokrogom za mestno ozemlje, na posamezne zavode; ti zavodi, so le v službi zdravstvenih potreb mesta. Na deželi je to delo organizirano malo drugače.

Zdravstveni domovi kot središča

Kot središča socialno zdravstvenega delovanja na deželi delujejo zdravstveni domovi. Vključeni so v sistem zdravstvene organizacije Higienškega zavoda. Toda s tem je premalo povedano. Vedeti morate predvsem, da zdravstveni domovi poslujejo na ozemlju zdravstvenih občin ter so tako rekoč županstva teh občin, če jih smemo tako imenovati. Kjer ni zdravstvenih občin, ni tudi zdravstvenih domov. Teritorij zdravstvenih občin je navadno precej večji kakor posameznih političnih občin. Govorimo o »zdravstvenih občinah«, ker je v eni zdravstveni občini združeno več političnih občin. Naseljenost na deželi je redka, občine niso bogate in razumljivo je, da se zdravstvena občina lahko ustanovi le, če se združi več političnih občin. Stevilne združene zdravstvene občine so dobile zdravstvene domove, bodisi nova poslopja ali so se zdravstvene ustanove, ki delujejo pod okriljem zdravstvenih domov, naselile v starih, manj primernih poslopih. Zdravstveni dom je sedež več zdravstvenih ustanov, zato je središče zdravstvenega delovanja na deželi. Delokrog zdravstvenega doma je zelo obsežen; v zdravstvenem domu je koncentrirano vse tisto socialno zdravstveno delo, ki ga pozna moderna socialna zdravstvena služba. Zdravstveni domovi so središča zdravstvene propagande, bi rekli ljudske zdravstvene univerze. Toda niso le žarišča zdravstvene prosvete, temveč tudi pravi ljudski ambulatoriji ali poliklinike. Skratka, brez zdravstvenih domov bi ne bilo mogoče organizirati zdravstvene službe tako temeljito in uspešno in v marsikaterem pogledu bi bilo zdravstveno delo na deželi sploh nemogoče. Prav bi torej bilo, da bi posvečali delovanju zdravstvenih domov vse pozornost. Zato naj kratko še opišemo njihovo delovanje v preteklem letu.

9 zdravstvenih domov

V Ljubljani, pokrajini deluje 9 zdravstvenih domov in 6 protituberkuloznih dispanzerjev. Zdravstveni domovi so: v Cerklji, Črnomlju, Logatcu, Ložu, Metliki, Novem mestu, Rakeku, St. Jerneju in Ribnici. Protituberkulozni dispanzerji delujejo razen dveh ljubljanskih (za Ljubljano in ljubljansko okolico) v Cerklji, Kočevju, Metliki in Novem mestu. Ze iz tega je razvidno, da je zdravstvena služba na Dolenjskem in Notranjskem precej dobro organizirana. To nam kažejo tudi letna poročila o delovanju posameznih zdravstvenih domov.

Zdravstveno delo v Beli Krajini

Zdravstvena služba v Beli Krajini je poverjena črnomeljskemu in metliškemu domu. Ob tej priliki navajamo podatke o delovanju črnomeljskega zdravstvenega doma. Njegovo področje obsega ozemlja naslednjih občin: črnomeljske mestne, črnomeljske okoliške, Adlešičev, Vinice, Draga, Starega trga. Na tem področju je okrog 16.500 prebivalcev. Delo v zdravstvenem domu vodi okrajni sanitetni referent. V splošnem ambulatoriju je ordiniral banovinski zdravnik. V domu je bila zaposlena zaščitna sestra dnevnica.

Skromni dohodki

Da posamezni zdravstveni domovi delujejo z zelo skromnimi sredstvi, je razvidno iz seznama dohodkov črnomeljskega zdravstvenega doma. Pri tem je treba sicer upoštevati, da je zdravnik prejemal plačo iz drugih dohodkov in da tudi vodja ustanove ni zaposlen na račun sredstev zdravstvenega doma. Dom je lani dobil iz proračuna Higienškega zavoda 3.169,5 din in razen tega še iz istega naslova posebej za tako zvanega mlečno akcijo in šolsko kuhinjo po 1000 din. Občine so prispevale 3.548 din. Skupno so dohodki znašali 8.718 din, kar nedvomno ni mnogo. Te dohodke so porabili za kritje stvarnih izdatkov. Pri vsem tem

je treba še upoštevati, da zdravstveni dom nima posebnih dohodkov.

Zdravstveni dom ima 6 oddelkov

Delo v črnomeljskem zdravstvenem domu je razdeljeno na naslednje oddelke: šolsko polikliniko, otroški dispanzer, posvetovalnico za matere, posvetovalnico za noseče žene, posvetovalnico za tuberkulozne in splošni ambulatorij. Mnogo dela je imela zlasti šolska poliklinika. V njej so lani pregledali 1370 šolarjev. Najbolj pogosto so otroci obolevali za kožnimi, boleznimi. Precej razširjene so bile med otroci garje, pač zaradi pomanjkanja čista za snago v posameznih družinah, seveda pa tudi zaradi pomanjkanja perila in slabih stanovanj. Garje so bile razširjene tudi med odraslimi, ne le med otroci. Izoboljšanje razmer v osebni higieni je pričakovati, ko bodo izročili svojemu namenu ljudsko kopališče, kakor nameravajo. Kopališče je projektirano v novem poslopiju zdravstvenega doma. Precej obolenj je pa bilo tudi na dihalnih in prebavnih organih. To je treba pripisovati predvsem temu, da otroci pozimi prihajajo v šolo pogosto neprimerno oblečeni in v slabi obutvi. Tudi kmečki otroci imajo slabe zobe. Zdravnik sodi, da so zobne bolezni pogoste zaradi nepravilne prehrane, zlasti spomladi. V ambulatoriju šolske poliklinike so razdelili odnosa porabili precej obvezilnega materiala, ribjege olja in cenejših zdravil. Sistematičnih in kontrolnih pregledov je bilo v šolski polikliniki 270.

Za zaščito mater in otrok

V otroškem dispanzerju je bilo lani pregledanih 505 dojenčev in otrok v predšolski dobi. Tudi med temi pacienti je bilo največ obolenj za kožnimi, boleznimi in motivne v prebavi, odnosno prehrani. Najprej neje so podpirali z brezplačnimi zdravili. Naglašajo, da matere iščejo pomoč v zdravstvenem domu le v največji sili. Ljudstvo

je še vedno konservativno in mnogi se ne vedo centi pomoči zdravstvenih ustanov, pa tudi ne zaupajo jim vselej dovolj. Razen tega je pa treba upoštevati, da so posamezne vasi, zelo oddaljene od zdravstvenega doma, celo do 32 km. Železnice se lahko poslužujejo le prebivalci ene občine, ko potujejo v zdravstveni dom, ki je pa pogosto prenapolnjen. — Zaščiti mater in otrok je posvečeno tudi delovanje posvetovalnice za matere in posvetovalnice za noseče žene. Obisk obeh posvetovalnic je bil še precej številen. V posvetovalnici za matere je bilo 252 pregledov. Po večini so prihajale v posvetovalnico matere z otroki iz mesta in bližnje okolice.

Obolenj za malarijo manj

Na področju črnomeljskega zdravstvenega doma so tudi nekateri kraji z endemično malarijo. V lanskem letnem poročilu pa navajajo, da je bilo manj obolenj za malarijo. Zdravljenje malaričnih spada v delokrog okrajnega sanitetnega referenta, ki daje bolni kom navodila in zdravila, ter vodi zdravljenje. — V splošnem ambulatoriju zdravstvenega doma je bilo lani 933 pregledov. Zdravstveni dom je sodeloval pri boju proti tuberkulozi vzajemno s protituberkuloznim dispanzerjem v Metliki. — Precej dela je opravila lani tudi zaščitna sestra. Obiskala je 511 dojenčev, 32 bolnikov, razen teh še 20 jetičnih, zaradi materinstva je napravila 47 obiskov v družinah, zaradi splošnih socialnih problemov 73 obiskov, a razen tega je imela še 137 službenih potov. Napravila je skupno 820 obiskov.

Te številke, čeprav suhe, vendar kažejo delovanje in pomen zdravstvenega doma v dovolj jasni luči, da ni treba še visoko domnekih besed. V primeri s skromnimi sredstvi je to delo v prav neprecenljivo. Upanje je, da bo zdravstveni dom lahko pogoltil še svoje delo ter deloval uspešneje v novem poslopiju.

Tirana dobiva moderno lice

Z italijansko pomočjo to albanska prestolnica izpremenjena v lepo, snažno vrtno mesto

Pogled na bazar v Tirani

Beli fesi, sportne čepice, v vozilke vpreženi osli, muzeji in tango, sirmošne kočje in marmornate palače, to je Tirana naših dni, mesto na prelomu svojega razvoja, kjer se križata vzhod in zahod bolj kakor kjer koli na Balkanu ali Bliznjem vzhodu. Tirana, ki jo je izbral kralj Zogu za prestolnico Albanije, ni bila največji albanski kraj, pa tudi najljepši. Tirana leži v kotlini med gorami, in nudi naravnost idealno možnost »zgraditve po enotnem načrtu, tako da bi ne odpadla nobena naravna lepota.

Nova Albanija, ki žal ni mogla popraviti Zogovih napak, je za urala čisto

drugačna pota. Z italijansko pomočjo je bil izdelan načrt izgraditve in preureditve Tirane, ki naj postane lepo, snažno vrtno mesto. Ne da bi bili ustvarili kak nov mestni okraj, kar bi zahtevalo skrajšanje nekaterih delov mesta, je bilo zgrajeno že obstoječe središče in podaljšano tja, kjer je bil kolikor toliko na razpolago prostor. Tu bo ostala reprezentativna poslopja albanske prestolnice, ki bi bila večinoma zgrajena, če bi ne bila vojna ustavila gradbenih del.

Častno mesto v novem modernem delu Tirane bo zavzemal Dom fašev. Njegovi močniki marmornati kvadri »zrajažjo obnem voljo fašizma napraviti iz Albanije trdnjavo Imperija. V neposredni bližini Doma fašev bo v kratkem dograjen novi stolon, kjer bo prostora za 15.000 gledalcev. Ob via dell'Impero tja proti Skan-

derbegovem trgu pa rasto iz tal moderna poslopja, izrazljiva busto nove Albanije. Zgrajena so v slogu, spominjajočem močno na »Nove Centos«, ki je pa v marsicem drugačno. Tako je novi kino zelo posvečena povezanost med domačim stvarstvom in novim svetom. To poslopje spominja na italijanska poslopja v Lulji in vzhodni Aziji. V pritličju ima svoje prostore albanski Dopolavoro s svojim gledališčem, daje je tu Dom albanske mladine, poslopje organizacije, ki skrbi za matere in otroke ter razna upravna poslopja in stanovanjske hse. V novem mestnem okraju je zgrajen tudi venk modern hotel. To pomeni veliko pridobitev za Tirano, ki do sedaj gostov ni mogla sprejemati, ker ni imela možnosti spraviti jih pod streho. Pa tudi skromna prenočišča, kar jih je bilo v Tirani, so bila zanje čase vedno zasedena, tako da je moral človek iskati prenočišča v zasebnih hišah, če ni imel posebnega priporočila.

Na grcu oo cesi vodeči proti Elbasanu stoji tako zvana kraljeva vila, kjer je stanoval kralj in Cesar Viktor Emanuel III., ko je lani spomladi posetil Albanijo. Od tu je krasen razgled po vsem mestu in okolici. Na zunaj enostavno pa vendar učinkovito stoji to poslopje vrh z olivami in cipresami zaraščena hriba in je prava mojstrovina italijanske notranje arhitekture, ki je prekosila tu samo sebe. Pod poslopjem se razprostira krasen park, ki ni prav nanko spaval tuji k pojubnemu toskanskemu grauu, tako skrbno negovana so tu drevesa, grmci in gredice. Če prežvi človek tu toplo poletno noč, ko migljajo na nebu zvezde in ko vili dol pou sevoj speče belo mesto, mu ostanejo te naravne lepote neizbrisno v spominu.

To je nova Tirana, kjer kipi deo že tri leta, in ki se dostojno postavlja ob stran starih razkošnih poslopj iz turških časov. Najlepše med njimi so stare mošeje in mavzolej ustanovitelja mesta, ki ga je nazval na podlagi svoje v svojstvu carskega generala izvojevalne zmage v Turčiji Teheran, iz česar je postalo pozneje ime Tirana.

V neposredni bližini Skanderbegovega trga je bazar s svojimi značilnimi sotori in delavnicami, kričave nasprotje munege prostranega trga z njegovimi cvetličnimi gredicami. Tu vidi človek marsikaj zanimivega. Tu delajo obrtniki kar javno, da lahko sproti prodajajo svoje izdelke. Pri njih naletiš na orodje, ki bi ga pri nas niti v muzeju ne našel več, in venlar so izdelki tiranski obrtnikov na višku. Posebno lepi so ustniki, ki gredo zelo dobro v denar, ker so Albanci strastni kadilci. Albanec kadi ko jaha svojega osliča na trg, ko sedi v senci in se pomenkuje s prijatelji, ko dela, skratka vedno in povsod kakor je pač splošna navada.

Razdelitev premoženja bivše ČSR

Pri razdelitvi premoženja bivše Českoslovaške republike so ostala odprta razna vprašanja, ki so bila urejena na pogajanjih med zastopniki Nemčije in Slovaške. Poočlašeni zastopniki Hrvatske prevzamejo v Pragi Slovaški pripadajoče delnice podjetij, nahajajočih se na Slovaškem ozemlju. Delnice Madžarski pripadajo podjetja izročene zastopnikom Madžarske. Zastopniki Slovaške so zahtevali, naj bi dobila Slovaška pripadajoči del denarja českoslovaške Narodne banke. Zastopniki Nemčije so pa izjavili, da morajo dobiti glede tega vprašanja še navodila svoje vlade. Zato je bilo vprašanje razdelitve denarja Českoslovaške Narodne banke odloženo.

Razdeljeno je bilo tudi premoženje bivše českoslovaške radijske družbe Radio Journal. Českoslovaški je bila priznana načelna odločitev. Premoženje radijske družbe se bo razdelilo po številu prebivalstva. Slovaška ima po tem ključu 2.450.095 prebivalcev, bivša Českoslovaška jih je pa imela 14.729.536.

Navedila za nego bolnikov

Bolnik ne želi biti postrežen samo z zdravili in snago, temveč tudi s prijaznostjo in ljubeznijo. Ne govori pri bolniški postelji o boleznih, če začne govoriti o njih bolnik sam, napelji pogovor drugam.

Bodi potrpežljiv in ne razburjaj se, če je bolnik slabe volje. Če se jezi in sitni, ne jemlji njegove sitnosti prenesno. Bolnemu človeku ne smemo zameriti, če je nervozen.

Če je bil poklican zdravnik, pazi na to, da bodo njegova navodila točno izpolnjena.

Bodi pri bolniški postelji vreden in natančen. Ze opetovano so povzročila naporno uporabljena zdravila nepopravljivo škodo.

Ne pokaži nikoli bolniku, da povzroča v hiši izredno delo in skrbi. To ga vznemirja in ovira zdravljenje.

Ne pretiravaj v sočutju. Bolnikovih želja, ki bi utegnile ovirati zdravljenje, ni treba izpolnjevati.

Bodi vedno do skrajnosti snažen. Pogosto se izkaže, da so bolniki, ki jih v začetku ni bilo mogoče prav opredeliti, nalezljive. Ravnanj vedno tako, kakor da je tudi lahka bolezen nalezljiva.

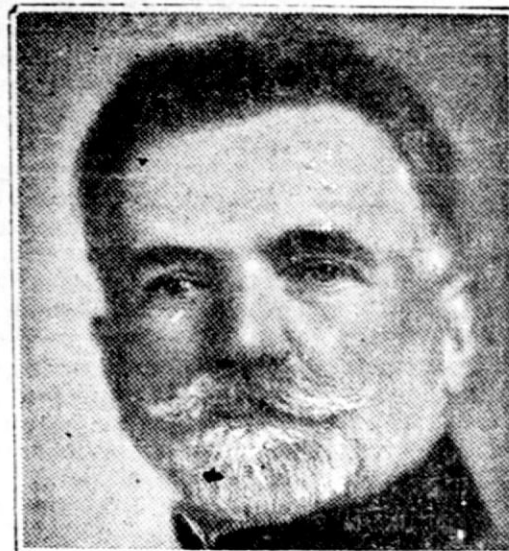
Drži se točno zdravniških navodil, kajti tudi bogate izkušnje ob bolniški postelji ne morejo nadomestiti zdravnikovega zdravlja.

Ne bodi preveč zgovoren. Pri negi bolnikov se govori marsikaj, kar ni namenjeno tujim ušesom.

Dr. Josip Čerin 75 letnik

Ljubljana, 27. marca

V nedeljo bo praznoval 75-letnico svojega plodnega življenja znani slovenski glasbenik dr. Josip Čerin.

Rojen je bil 29. marca 1867 v Komendi pri Kamniku. Leta 1886 je dovršil v Ljubljani gimnazij, potem je pa študiral na dunajski univerzi pravo in obenem glasbene vede. Toda glasba ga je mikala bolj in čez nekaj let je že imel v rokah izpravevala dunajskega konservatorija, ki ga je dovršil z odliko. Leta 1902. je bil takrat še aktivni in priznani glasbenik promoviran za doktorja muzikologije. V domovino se je vrnil l. 1896 kot artistični vodja Glasbene Matice v Ljubljani. Pozneje je postal vojaški kapelnik. Služil je na Dunaju, Budimpešti in Pragi. Leta 1919. se je pa zopet vrnil v domovino in ji dal na razpolago svoja najboljša sile.

Po dolgoletnem in uspešnem delu na glasbenem polju je stopil pred leti v pokoj, ki ga preživlja v Ljubljani. Uglednemu jubilaru želimo ob lepem življenjskem prazniku še mnogo zdravih in zadovoljnih let.

„Cyrano de Bergerac“ kot opera

Franco Alfano, ki si je pridobil s lastnimi deli in z dovršitvijo Puccinijeve partiture za opero »Turandot« v Nemčiji velik sloves, se je predstavil nedavno nemški javnosti v Leipzigu z novo opero »Cyrano de Bergerac«, ki je dosegla njena premiera velik uspeh. Istomska komedija Eduarda Rostanda, v kateri se obravnava pustolovski življenje gaskonskega plemiča in pesnika, je dala primerno skrajšana dokaj prikladen libreto za opero. S tem novim delom je Franco Alfano v Nemčiji še bolj zaslovel.

Erich Karschies padel

Vzhodnopruski pesnik Erich Karschies je padel na vzhodnem bojišču. Med litovskim konfliktom je igral v nemškem pokretu vodilno vlogo. V Nemčiji je bil znan po svoji knjigi »Der Fischmeister«. Zadnji njegov roman »Dahinter ist immer die Sonne« obravnava borbo na Poljskem živčnih Nemcev proti Poljakom tik pred izbruhom sedanje vojne.

Dr. Robert Bosch umrl

Po kratki bolezni je umrl te dni v Stuttgartu po vsem svetu znani nemški industrijalec in ustanovitelj podjetja Bosch dr. inž. in med. h. c. Robert Bosch, star 80 let. Pokojni je bil rojen leta 1861. v Albecku pri Ulmu kot kmečki sin. Po vojaški službi je delal v Nürnbergu kot mehanik, v prostem času je pa pridno študiral. Na podlagi svojih privatnih študij je lahko posejal tehnično visoko šolo v Stuttgartu in pozneje je postal njen častni ravnatelj. Gottlieb Daimler mu je dal leta 1878. pobudo za izdelovanje vžigalnikov za bencinske motorje. Tako so nastali svetovno znani Boschovi proizvodi in iz skromnih začetkov se je razvilo veliko podjetje Robert Bosch.

B. Perowne;

20

Dr. Torridon igra za vse

Roman

Roy Torridon je začutil, da ga pošteno zebe. Nič več ni vedel, koliko časa se že tu ogleduje in vohuni in vleče na uho vsak najmanjši glas, ki pride iz hiše. S težavo se je zganil in pogledal kviku, iščoč lune na nebu. A ta je bila zašla in pustila za seboj le nedoločno, daljno svetlikanje in nekaj zvezd, razkropljenih po širnem oboku.

To je bila tema, ki napoveduje zarjo. Zdaj se ni moglo nič več zgoditi. Roy je krenil nazaj.

Ko je prišel do kavarne, jo je našel zaprto in pogreznjeno v temo. Zarometa pri Buicku sta še gorela, čeprav le z medlo, rdečkasto svetlobo. Roy je moral vžgati motor s kotečem; ves drhteč v svoji večerni obleki, brez površnika in klobuka; samega sebe je preklel, zakaj ni pred odhodom iz Marseilla pogledal, kako je z baterijo.

Ulične svetilke ob širokem loku Promenade d'Anglais so bile še prižgane; vozilo je nekaj tovrstnih avtomobilov, naloženih z živili; za las je njanjalo, pa bi bil avto podrl orožnika, vsega zahotanega v plašč. Morje je komaj dihlo in po svetlošnem nebu na vzhodu se je že črtala nedoločna prga rožnate svetlobe.

Roy je ustavil Buicka, stopil v hotel in si naročil velik obrok močne črne kave. Drugič je zajtrkal opoldne, prizgrizajoč krikhe zlate »croissants«, ko je še v spalni obleki sedel pri oknu svoje sobe, od koder je bil razgled po vsej promenadi.

Minula noč se mu je zdela zdaj takisto neverjetna, prazna in pošastna kakor mesecina, ki mu je bila za vodnico po nji. Vse je bilo kakor sen, in težko je bilo verjeti, da je res zgodilo. Sicer je bilo pa vse ostalo enako sanjsko: Gouverne, njegova neverjetna ponudba, pet in dvajset tisoč frankov, ki jih je bil dal Royu, in biseri, ki so bili vredni dva tisoč funtov šterlingov.

Ko se je mahoma spomnil svojega nesmiselnega bogastva, ga je zamrazilo. Ves čas, odkar se je snoč namenil, da pojde iskat Soleil et Ombre, ni bil več pomislil na to.

Pustil je polovico »croissantov«, ki ga je pravkar jedel, in šel brskati po suknjiču večerne obleke. Izvelel je nabito listnico in utipal v zadnjem hladnem žepu vse tri toke z biseri.

»Z vsem tem sem se snoč klátil po parku!« je pomislil, grozeč se nad svojo neizmerno lahkomišelnostjo. »Niti malo se nisem izpremenil, odkar mi je tisti senegalski pogan kakor otroku iztrgal instrumente.«

Nu prav... Gouverne je bil rekel, da je zadovoljen, da je denar njegov in da so biseri njegovi. In zastran Marije...

Da, da, zlagala se je bila, ko ga je hotela prepričati, da ni pri »Soleil et Ombre« nič narobe; s tem

ga je le še bolj utrdila v njegovi domnevi.

A vendar je bil pustil, da je odšla. Proti svojemu lastnemu prepričanju ji je dal, da se je vrnila v hišo, nato pa je v svojem strastnem kesanju ostal do zore skrit v parku, izgovarjaje se samemu sebi, da dela to iz previdnosti, češ, morda bo kaj slišal ali videl...

Toda ničesar ni bilo. Očitno se je lahko neovirano vrnila v svojo sobo.

Roy se je v zadregi premaknil na stolu. Marija pride popoldne k njemu. Za njegovo nestrpnost je bilo to vse prepozno. Ta mah si ni maral beliti glave z vprašanjem, kdo je tisti, ki je imela snoč snidenje z njim. Niti tega mu ni bilo mar, zakaj je tolikanj želela, da si on, Roy, ne bi vtepel zastran »Soleil et Ombre« tega ali onega v glavo. Za zdaj ni hotel nič drugega kakor videti jo.

Prve popoldanske ure so se vlekle kakor večnosti. Roy bi bil moral iti v mesto, iskat vile, da jo vzame v najem, kot sta bila dogovorjena z Emilom Gouvernom; a ni se mogel odločiti, da bi zapustil gostilno boječ se, da bi Marija prišla, pa ga ne bi dobila doma.

Ob štirih je jela igrati v plesni dvorani godba, in hotel se je polagoma napolnil z ljudmi. Marije ni bilo videti. Royevo čakanje je postalo tesnobno. O pol štirih že ni več vedel kod ne kam. Mahoma se je odločil in telefoniral v »Soleil et Ombre«. Odgovor, ki je prišel z onega konca žice, je bil francoski, toda glas je bil glas Lionela Brookbyja.

Roy je rekel:

»Ali je gospodična Brookbyjeva tam?«

»Kdo govori?«

Roy je za trenutek pomolčal, nato pa odvrnil po angleško:

»O, vi ste, Brookby? Tukaj Torridon. Se me spominjate? Spoznala sva se na »Ranporu«.

»Torridon?... Oh da, seveda, seveda! Zdravnik, kaj ne? Kje ste, prijatelj?«

Roy mu je povedal.

»Zakaj nam niste rekli, da mislite priti v Nizzo? Ste oddani?«

»Ne.«

»Pridite k nam na večerjo. Saj ni daleč. Vsak vam lahko pokaže pot. Ne, počakajte: objubil sem dekletom, da jih drevi popeljem v Monte Carlo; ves dan smo imeli skušnje, in po otvoritvi lokala nam ne bo več ostajalo mnogo časa za potep... Čujte, napraviva takole: ako ne veste kaj početi, pojdite z nami. Čez... recimo, podlrgu uro se oglasimo po vas.« In ne da bi dal Royu časa za odgovor, je zmagoslavno nadaljeval: »Hočete govoriti z Marijo takoj ali rajši počakate do večera? Ako ne, stopim ponjo, če vam je baš do tega. Mislim, da je nekje blizu.«

»Oh, nič važnega ni,« je hitro odvrnil Roy. Goto, da bo Marija drevi z njimi, mu je zadostovala. »Spomnil sem se, da bi ji telefoniral, pa sem tako in tako šele prišel v Nizzo. Srečen bom, da smem biti drevi z vami. Najlepša hvala!«

»In jaz bom presrečen, da vas imam s seboj, dečko stari! Torej če podlrgu uro? Do svidenja!«